

Żółkiewski, Aleksander

Kronika Społecznego Komitetu Organizacyjnego Muzeum Powstania Warszawskiego : fragmenty

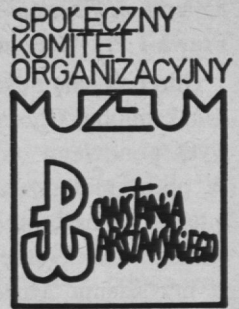
Muzealnictwo 26 27, 110-112

1983

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Muzeum Powstania Warszawskiego

Aleksander Żółkiewski

Kronika Społecznego Komitetu Organizacyjnego Muzeum Powstania Warszawskiego (fragmenty)

Warszawa, czerwiec 1981 r. Nawiązując do rozmowy w sprawie inicjatywy utworzenia Muzeum Powstania Warszawskiego oraz powołania – w celu realizacji tego zamierzenia – Społecznego Komitetu Organizacyjnego, pozwalam sobie zwrócić się z prośbą o formalne potwierdzenie deklaracji udziału w składzie i pracach tego Komitetu. A.Ż.

Następuje 26 nazwisk osób zawiązujących Komitet, w większości uczestników Powstania Warszawskiego, z zawodu muzealników różnych specjalności, historyków zajmujących się tematyką powstańczą, architektów, plastyków, filmowców i fotografików, archiwistów i dokumentalistów, bibliotekarzy, ekonomistów i prawników – członków Towarzystwa Opieki nad Zabytkami.

Z pisma z dnia 17.VI-1981 r. do Zarządu Głównego Towarzystwa Opieki nad Zabytkami:

...działania zmierzające do utworzenia Społecznego Komitetu Organizacyjnego Muzeum Powstania Warszawskiego wchodzi w końcową fazę... Komitet będzie korzystał ze źródłowej wiedzy tematycznej Rady Programowej, w której skład wejdą znani, zasłużeni, cieszący się autorytetem społecznym b. uczestnicy Powstania... otrzymano już pierwsze zgłoszenia darów, mających charakter muzealiów... środki finansowe zamierza się gromadzić poprzez kwesty, imprezy artystyczne o tematyce poświęconej Powstaniu, a także w drodze indywidualnych wpłat na konto... ze wstępnego rozeznania wynika, że Muzeum Powstania Warszawskiego mogłoby być zlokalizowane w budynku b. Banku Polskiego u zbiegu Bielańskiej i Danilłowiczowskiej, co miałyby symboliczne znaczenie i wymowę... Wnosi się, by Zarząd Główny Towarzystwa Opieki nad Zabytkami zechciał uznać, iż Społeczny Komitet Organizacyjny Muzeum Powstania Warszawskiego jest komisją Zarządu Głównego naszego Towarzystwa, a także o rozważenie możliwości nadania Regulaminu Działania Komitetu oraz statutu Muzeum, jak również aprobowania składu Zarządu Komitetu i składu Rady Progra-

mowej w przeddzień zbliżającej się XXXVII rocznicy Powstania Warszawskiego. A.Ż.

Z pisma Zarządu Głównego TOnZ do Ministerstwa Kultury i Sztuki – Zarządu Muzeów i Ochrony Zabytków z dnia 19.VI.1981 r. 1. dz. 7211-1/81: ZG TOnZ przedkłada w załączeniu wnioski Społecznego Komitetu Organizacyjnego Muzeum Powstania Warszawskiego w sprawie objęcia jego działalności strukturą naszego Towarzystwa... Na posiedzeniu w dniu 17 bm. uznaliśmy inicjatywę utworzenia Muzeum Powstania Warszawskiego za zasługującą na, jak najdalej idące poparcie. Przed podjęciem wiążących decyzji realizujących chcielibyśmy uzyskać stanowisko Zarządu Muzeów i Ochrony Zabytków w tej sprawie... Wiceprzewodniczący J.W.

Z uchwały ZG TOnZ z dnia 8.VII.1981 r.:
Uchwala się, co następuje:

- utworzyć – w porozumieniu z Ministrem Kultury i Sztuki – Muzeum Powstania Warszawskiego, jako jednostkę Towarzystwa Opieki nad Zabytkami,
- powołać – w celu realizacji tego zadania – Komisję ZG TOnZ, działającą pod nazwą „Społeczny Komitet Organizacyjny Muzeum Powstania Warszawskiego”,
- zaakceptować skład członków – założycieli Komitetu, jako Zarząd...

Z pisma Ministerstwa Kultury i Sztuki – Zarządu Muzeów i Ochrony Zabytków do ZG TOnZ z dnia 26.VII.1981 r. 1. dz. MOZ-Dyr-20/81:

Odpowiadając na wystąpienie z dnia 19 czerwca br. ... uprzejmie informujemy, że Minister Kultury i Sztuki z zadowoleniem przyjął tę inicjatywę, udzielając jej poparcia. Życząc Społecznemu Komitetowi Organizacyjnemu Muzeum Powstania Warszawskiego owocnej pracy potwierdzamy, że uchwała Zarządu Głównego Towarzystwa Opieki nad Zabytkami z dnia 8 lipca

1981 r. w tej sprawie została podjęta – zgodnie z postanowieniami art. 50 ust. 3 ustawy z 15.II.1962 r. o ochronie dóbr kultury i o muzeach (Dz. U. Nr 10, poz. 48) – w porozumieniu z Ministrem Kultury i Sztuki. Dyrektor Zarządu Muzeów i Ochrony Zabytków d/s Muzeów dr B.R. Pieczęć okrągła MKiS z godłem państwowym.

26 lipca 1981 r. Komitet zorganizował na dziedzińcu b. Banku Polskiego przy ul. Bielańskiej, w bezpośrednim sąsiedztwie projektowanej siedziby Muzeum, całodienne spotkanie z mieszkańcami stolicy i licznymi przyjezdnymi, potencjalnymi ofiarodawcami ekspozycji, którzy prezentowali swoje pamiątki z Powstania Warszawskiego. Darów jeszcze nie przyjmowano ze względu na brak odpowiedniego pomieszczenia magazynowego; uzyskano natomiast pisemne zgłoszenia – deklaracje. Spotkanie było transmitowane przez TV.

Z uchwały Prezydium ZG TOnZ z dnia 31.VII.1981 r.:

Nadaje się Społecznemu Komitetowi Organizacyjnemu Muzeum Powstania Warszawskiego Regulamin Działania i Regulamin Funduszu Organizacyjnego...

Z Regulaminu Działania Komitetu:

1. ...Komitet realizuje swe cele przez:
 - a) gromadzenie, opracowywanie i inwentaryzowanie muzealiów związanych z Powstaniem Warszawskim;
 - b) prowadzenie spraw związanych z uzyskaniem siedziby dla Muzeum Powstania Warszawskiego oraz jej architektonicznym, wnętrzarskim i wyposażeniowym przystosowaniem do potrzeb ekspozycyjnych itp.;
 - c) informowanie społeczeństwa o postępie prac oraz o podejmowanych przez Komitet działaniach, zmierzających do utworzenia Muzeum...
7. Zarząd Komitetu może:
 - a) utworzyć Radę Programową, składającą się w szczególności z wybitnych uczestników Powstania Warszawskiego, która czuwać będzie nad opracowaniem programu i funkcji tworzonego Muzeum oraz udzielać konsultacji dot. historycznych aspektów ekspozycji stałej i wystaw czasowych;
 - b) powoływać zespoły problemowe, złożone z osób wyróżniających się kwalifikacjami lub umiejętnościami przydatnymi do realizacji zadań Komitetu;
 - c) organizować akcje propagujące cele Komitetu m. in. przy pomocy środków komunikacji społecznej;
 - d) przeprowadzać publiczne zbiórki funduszków... z odprowadzaniem zebranych pieniędzy na konto spe-

cialne... wydzielone dla Społecznego Komitetu Organizacyjnego Muzeum Powstania Warszawskiego...

Z decyzji Konserwatora Zabytków m. st. Warszawy z dnia 1 sierpnia 1981 r. 1. dz. KL/1187/1260/81, podjętej na wniosek Społecznego Komitetu Organizacyjnego Muzeum Powstania Warszawskiego:

Decyzja 1187 A w sprawie wpisania dobra kultury do rejestru zabytków. Na podstawie art. 4 pkt 1 i 14 ust. 1 ustawy z dnia 15.02.1962 r. o ochronie dóbr kultury i o muzeach (Dz. U. Nr 10, poz. 48) oraz art. 104 kpa wpisuje się do rejestru zabytków m. st. Warszawy: zespół budynków dawnego Banku Polskiego, położonego w Warszawie przy ul. Daniłowiczowskiej 18 – Bielańskiej 10... Uzasadnienie decyzji: budynki wzniesione zostały w roku 1905 wg proj. arch. Leontiego Nikołajewicza Benois; wczesnomodernistyczne z klasycyzującym wystrojem architektonicznym; budynki ściśle związane z historią Powstania Warszawskiego (reduta powstańcza)... Z upoważnienia Prezydenta m. st. Warszawy mgr inż. arch. F.P. Pieczęć okrągła Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy z godłem państwowym.

Z pisma do Prezydenta m. st. Warszawy z dnia 17.IV.1982 r. 1. dz. MPW/7211/Og-I-2/82:

... Założyliśmy, iż siedzibą Muzeum Powstania Warszawskiego będzie fragment budynków b. Banku Polskiego u zbiegu ulic Bielańskiej i Daniłowiczowskiej, który to obiekt – ze względu na wartości architektoniczne i historyczne (reduta powstańcza) – objęty jest rejestrem zabytków i znajduje się pod szczególną ochroną prawa. Wspomniana koncepcja lokalizacyjna ...uzyskała pełną aprobatę opinii społecznej, w tym również... uczestników Powstania Warszawskiego. Omawiany fragment zabytkowej nieruchomości, użytkowany obecnie przez „Unitrę-Polkolor” jako magazyn, znajduje się w stanie daleko posuniętej destrukcji i wymaga bezzwłocznego podjęcia prac remontowych, które nie tylko usuną zagrożenie bezpieczeństwa (aktualnie ustawione są płoty ochronne i tablice ostrzegawcze), ale w szczególności spowodują jego trwałe zabezpieczenie i adaptowanie do nowych funkcji, a tym samym – do użytkowania zgodnego z zasadami ochrony zabytków. Gromadzimy w tym celu odpowiednie środki finansowe i nie zakładamy konieczności korzystania z pomocy budżetu miasta liczymy natomiast na pomoc w przyjęciu obiektu w użytkowanie oraz na zapewnienie materiałów niezbędnych dla przeprowadzenia remontu i wyposażenia pomieszczeń muzealnych w specjalistyczny sprzęt. Chcielibyśmy – w trybie pilnym – przy-

stąpić do prac inwentaryzacyjnych i konkursowych studiów projektowych, co będzie wymagało zaangażowania znacznych sił i funduszy. Dlatego też zmuszeni jesteśmy – przed przystąpieniem do tych prac, by były one celowe i zasadne – prosić Obywatela Prezydenta o wstępną akceptację przedstawionej koncepcji lokalizacyjnej... Za Komitet: Przewodniczący A.Ż. Zarząd Główny Towarzystwa Opieki nad Zabytkami stwierdza zgodność niniejszego wystąpienia z podjętymi uchwałami i prosi o jego pozytywne załatwienie. Sekretarz Generalny J.C. Wiceprzewodniczący J.W. Ministerstwo Kultury i Sztuki – Generalny Konserwator Zabytków w pełni popiera powyższą koncepcję lokalizacyjną i prosi o jej wstępną akceptację, zapewniając pomoc w realizacji inicjatywy Społecznego Komitetu Organizacyjnego Muzeum Powstania Warszawskiego. Generalny Konserwator Zabytków dr B.R. Pieczęć okrągła MKiS z godłem państwowym.

Społeczny Komitet Organizacyjny Muzeum Powstania Warszawskiego ZG TOnZ i Dyrektor Muzeum Narodowego w Warszawie zapraszają na otwarcie wystawy pt. „Pierwsze dary dla Muzeum Powstania Warszawskiego” – do gmachu Szkoły¹ Podchorążych w Łazienkach Królewskich dnia 31 lipca 1982 roku o godzinie 17.

Wystawę w „Podchorążówce można było zwiedzać do 15.IX.1982 r.

Z decyzji Nr 118/82 Naczelnego Architekta m. st. Warszawy z dnia 7.X.1982 r., skierowanej do Społecznego Komitetu Budowy Pomnika Powstania Warszawskiego: „...przewidzieć w programie lokalizowanym (na Placu Krasińskich) Muzeum Powstania Warszawskiego...”

Od tej części decyzji Społeczny Komitet Budowy Pomnika Powstania Warszawskiego wraz ze Społecznym Komitetem Organizacyjnym Muzeum Powstania Warszawskiego składają – w dniu 11.XI.1982 r.¹ – wspólne odwołanie do MAGTOŚ (1. dz. 196/82 – MPM 7211/I-Og-30/82), zgodnie wnosząc o jej uchylenie oraz o spowodowanie przyspieszenia rozpatrzenia wniosku z 17.IV.1982 r.², dotyczącego lokalizacji Muzeum Powstania Warszawskiego przy ul. Bielańskiej.

16.XII.1982 r. – wznowienie – eksponowanej uprzednio w „Podchorążówce” – wystawy „Pierwsze dary dla Muzeum Powstania Warszawskiego” w podziemiach Zamku Królewskiego w Warszawie.³

Z pisma MKiS do Prezydenta m. st. Warszawy z dnia 27.XII.1982 r. l. dz. ZMOZ/Or/82:

„... potwierdzam pełne poparcie dla inicjatywy Zarządu Głównego Towarzystwa Opieki nad Zabytkami – Społecznego Komitetu Organizacyjnego Muzeum Powstania Warszawskiego, którego działalność spełnia ustawowe wymogi i jest prowadzona za zgodą i w porozumieniu z MKiS: skład Komitetu (w większości uczestnicy Powstania Warszawskiego zawodowo związani z muzealnictwem i ochroną zabytków) daje gwarancję prawidłowej realizacji tego zadania; uznaję wniosek o zlokalizowanie – tworzonego przez Komitet – Muzeum Powstania Warszawskiego we fragmencie zabytkowych zabudowań b. Banku Polskiego przy ul. Bielańskiej za trafny i zasadny: proszę o przyznanie Komitetowi tej lokalizacji oraz o udostępnienie określonych pomieszczeń wraz z zapleczem poprzez spowodowanie przeniesienia obecnego użytkownika (Zakład „Polkoloru”) do wskazanego przez niego pustego budynku przy ul. Ciołka...”

Z uchwały Komitetu z dnia 7.I.1983 r.:

„W wyniku wiadomości, uzyskanej w dniu wczorajszym w Stołecznym Wydziale Kultury, o przygotowywanym zarządzeniu Prezydenta m. st. Warszawy⁴)... w sprawie tworzenia Muzeum Powstania Warszawskiego jako Oddziału Muzeum Historycznego m. st. Warszawy (będącego jednostką państwową) ..., uchwalamy, co następuje:

uznać – w świetle tej wiadomości – dalszą działalność naszego Komitetu (tworzącego Muzeum jako placówkę społeczną Towarzystwa Opieki nad Zabytkami) z przyczyn od nas niezależnych za bezprzedmiotową, zakończyć ją i rozwiązać Społeczny Komitet Organizacyjny Muzeum Powstania Warszawskiego ZG TOnZ z dniem dzisiejszym...”

Jednocześnie powołano Zespół Likwidacyjny, który zobowiązano m. in. do dokonania zwrotu zgromadzonych pamiątek powstańców tym wszystkim ofiarodawcom, którzy wyrażą takie życzenie oraz do przekazania posiadanych funduszy, pochodzących z kwest publicznych, na konto Społecznego Komitetu Budowy Pomnika Powstania Warszawskiego, a także do wydania katalogu – pamiętnika wystawy „Pierwsze dary dla Muzeum Powstania Warszawskiego”.

Warszawa – maj 1983